

РЕШЕНИЕ

№ 55

гр. Козлодуй, 08.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – КОЗЛОДУЙ, IV-ТИ СЪСТАВ, в публично заседание на осми февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Галя В. Петрешкова Ставарова

при участието на секретаря Галина Ст. Тимчева Дикова
като разглежда докладваното от Галя В. Петрешкова Ставарова Гражданско дело № 20221440101287 по описа за 2022 година

Делото е образувано по искова молба на А. С. А., с ЕГН:***** чрез адв. М. В. М. с която е предявил против „Неткредит” ООД, ЕИК: 201253421, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ 3 /Литекс Тауър/, ет.10, представлявано от управителя Ирина Недкова Христова – Станкова, обективно съединени иски - установителен иск, с правно основание чл.26, ал.1 от ЗЗД и цена на иска в размер на 804.00 лева, представляваща неустойка, в случай, че не е предоставил гаранция по кредита съгласно чл.4, ал.3 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г. и осъдителен иск с правно основание чл.55, ал.1 от ЗЗД и цена на иска в размер на 100,00 лева, представляваща недължимо платена неустойка по Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от подаване на исковата молба в съда - 29.09.2022г. до окончателното изплащане.

Претендира и направени в настоящия процес разноски.

Ищецът твърди, че е страна по Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г., сключен с „Неткредит” ООД, по силата на който се е задължил да върне освен главницата в размер на 732 лева при получена сума в размер на 600 лева, при ГПР 45,94% годишен лихвен процент – 38,40 %, като заемната сума е била дължима на 12 на брой вноски с първа падежна дата 26.11.2021г., с посочена падежа на следващите вноски, както и срок на договора за кредит.

Релевира се, че съгласно т.6 от договора, ако не бъде предоставена гаранция по кредита по чл.4, ал.3 от Договора, ищецът трябва да заплати неустойка в размер на 732 лева за неизпълнение на задължението за

представяне на обезпечение – банкова гаранция или гаранция от небанкова финансова институция със срок на валидност до 27.10.2022г. която се кумулира към погасителната вноска. С тази клауза се заобикаля разпоредбата на чл. 19, ал.4 от ЗПК, тъй като с нея се осигурява допълнителна печалба на кредитодателя, а поставените изисквания за осигуряване на обезпечение са неизпълними. Тази клауза противоречи на добрите нрави, тъй като нарушава принципа на справедливост, като основната ѝ цел е да доведе до неоснователно обогатяване на кредитора. Същата е уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, явява се прекомерна и като такава противоречи на добрите нрави. Ето защо моли да бъде постановено решение, с което да се прогласи нищожността на клаузата за неустойка, съдържаща се в договор за кредит, сключен със „Неткредит“ ООД.

Излагат се доводи, че с Анекс към Договор за потребителски кредит № 202209130348230005 / 13.09.2022г., по силата на който със отпуснатата на ищеца сума от 1000 лева, същият погасил главница в размер на 215,05 лева и лихва в размер на 7,73 лева по Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г. Въз основа на това ищецът предсрочно погасява Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г., като по него същият заплатил общо сумата в размер на 832 лева, от които 600 лева – главница, 132 лева – лихва и 100 лева – неустойка.

Твърди се, че клаузата на чл.6 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г. е нищожна на основание чл.26, ал.1, пр.3 от ЗЗД, като противоречащи на добрите нрави и поради това, че са сключени при неспазване на нормите на чл.143, ал.1 и чл.146 от ЗЗП.

Според ищеца, съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона, е нищожна. Предвидената клауза е неравноправна по смисъла на чл.143, т.5 от ЗЗП, тъй като същата предвижда заплащането на неустойка, която е необосновано висока. Сочи, че в Глава IV от ЗПК е уредено задължението на кредитора, преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв, като това му твърдение изхожда от съображение 26 на Преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредит. Разгледана в този аспект, клаузата на чл.6 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/ 25.10.2021г според който се дължи неустойка при неосигуряване на гаранция, т.е обезпечение, се намира в пряко противоречие с преследваната с целта на транспонираната в ЗПК директива. Подобни уговорки прехвърлят риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. Неустойка за неизпълнение на акцесорно задължение е пример за неустойка, която излиза извън присъщите си функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване. Сочи, че според т. 3 от Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010г. на ВКС по тълк. дело № 1/2009г., ОСТК, нищожна, поради

накърняване на добрите нрави, е тази клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. По посочения начин се заобикаля и чл. 33, ал. 1 от ЗПК.

Счита, че с процесната клауза на чл.6 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/ 25.10.2021г. в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение. В този смисъл е и т.32 от извлечение от протокол №44 на заседание на КЗП от 05.11.2015г. Неустойката по съществото си е добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемодателя, която печалба би увеличила стойността на договора. Основната цел на така уговорените клаузи е да доведът до неоснователно обогатяване на кредитодателя за сметка на кредитополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума допълнително с още % от предоставената главница.

На следващо място, клаузата на чл.6 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/ 25.10.2021г предвиждаща заплащането на неустойка е нищожна на основание чл.146 ал.1 от ЗЗП. Съгласно чл.146, ал.1 от ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Счита, че клаузата на чл.6 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/ 25.10.2021г не се явява индивидуално уговорена по смисъла на чл. 146, ал.2 ЗЗП. Видно от самия Договор за потребителски кредит, по безспорен начин се установява, че клаузата на чл.6 от същия е част от едни стандартни и бланкетни, отнапред изготвени условия на договора и кредитополучателите нямат възможност да влияят върху съдържанието им към момента на сключване на договора. В този смисъл е и Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

Моли се, съда да приеме, че клаузата на чл.6 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/ 25.10.2021г. е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 пр.3 от ЗЗД, като противоречащи на добрите нрави и поради това, че е сключена при неспазване на нормите на чл. 143, ал.1 и чл.146 от ЗЗП, както и по чл.21 ал.1 от ЗПК, чл.33 от ЗПК, като на основание чл.55, ал.1 от ЗЗД да осъди ответника „Неткредит“ ООД, ЕИК: 201253421, със седалище и адрес на управление: гр. София, да заплати на ищеца А. С. А., сумата в размер на 100,00 лева, представляваща недължимо платена като неустойка по Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/ 25.10.2021г, ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба в съда, 29.09.2022г. до окончателното изплащане на сумата.

В подадения в срок отговор на исковата молба по реда на чл.131 от ГПК, ответникът оспорва исковата молба като нередовна, като в случай че нередовността ѝ бъде отстранена, сочи, че същата е допустима.

Признава сключването на договор за потребителски кредит №202110250413300005/25.10.2021година между „Неткредит“ ООД (кредитор) и А. С. А. (кредитополучател);

Признава сключването на договор за потребителски кредит №202209130348230005 / 13.09.2022г.;

Признава сключването на 13.09.2022 година на Анекс към договор за

потребителски кредит №202209130348230005/13.09.2022 г. година;

Признава отпускането на заемна сума в размер на 1000.00 лева от „Неткредит“ ООД (кредитор) на А. С. А. (кредитополучател) по договор за потребителски кредит №202209130348230005/13.09.2022 година;

Признава погасяването чрез изплащане на задълженията по договор за потребителски кредит №202110250413300005/25.10.2021 година;

Признава начисляването на неустойка в размер на 100.00 лева по процесния договор за кредит №202110250413300005/25.10.2021 г. и нейното изплащане от страна кредитополучателя.

Не оспорва по размер осъдителната претенция за сумата от 100.00 лева – платена неустойка.

Оспорва, че клаузата на чл. 6 от договора за кредит е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) поради противоречие с добрите нрави;

Оспорва, че клаузата на чл. 6 от договора за кредит е нищожна поради противоречие с нормите на чл. 143, ал. 1 и чл. 146 ЗЗП, чл. 21, ал. I и чл. 33 от Закона за потребителския кредит (ЗПК);

Оспорва осъдителната претенция за сумата от 100.00 лева по основание.

По отношение предявеният установителен иск сочи за противоречия с чл. 21, ал. 1 ЗПК, с чл. 33 ЗПК, с нормата на чл. 143, ал. 1 ЗЗП, с добрите нрави (чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД), като излага подробни съображения за тях.

По отношение на осъдителния иск с правно основание чл. 55, ал. 1, пред. 1 ЗЗД твърди, че не оспорва, че ищецът, в качеството си на кредитополучател, е заплатил на „Неткредит“ ООД сумата в размер на 100.00 лева, представляваща начислена неустойка. Това плащане обаче е прието от страна на дружеството, тъй като е сторено въз основа на валидно правно основание, а именно чл. 6, ал. 1 от договора.

Претендира и направените разноси в производството.

В открито съдебно заседание, за ищецът не се явява представител, като в изпратени до съда становища поддържат подадените искова молба и отговор на същата.

След като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в съвкупност и като взе предвид изложеното от страните, съдът приема за установено от фактическа страна следното:

Предявен е установителен иск за прогласяване нищожността на клауза от договор за потребителски кредит с правно основание чл.26, ал.1 от ЗЗД с цена на иска в размер на 804 лева.

Предявен е и осъдителен иск за осъждане ответника да заплати на ищеца сумата в размер на 100 лева недължимо платена като неустойка по процесния договор по чл.55, ал.1 от ЗЗД.

Видно от представен по делото Договор №202110250413300005 за предоставяне на потребителски кредит от 25.10.2021г., сключен между ответника „Неткредит“ ООД с ЕИК:201253421 от гр. София – „кредитор“ и

ищеца А. С. А., в качеството на „кредитополучател“, последният е получил сумата в размер на 600 лв., като е поел задължение да я върне на 12 бр. месечни вноски, с първа падежна вноска на 26.11.2021г. и последна падежна вноска на 26.10.2022г. От договора се установява, че ищецът следва да върне сумата от 732 лева. Установява се от чл.6 от Договор №202110250413300005 за предоставяне на потребителски кредит от 25.10.2021г., че, ако не бъде предоставена гаранция по кредита по чл.4, ал.3 от договора, ищецът А. трябва да заплати неустойка в размер на 804 лева в срок до края на следващия ден от сключване на настоящия договор, тъй като кредитополучателят е длъжен да предостави на кредитора гаранция по кредита в размер на 732 лева със срок на валидност 27.10.2022г. съгласно реда и условията, предвидени в Общите условия по договора. Начислената неустойка от 804 лева се заплаща заедно със следващата погасителна вноска по кредита съобразно уговорения погасителен план.

На 13.09.2022г., ищецът сключва Анекс към Договор за потребителски кредит № 202209130348230005 / 13.09.2022г., по силата на който със отпусната му сума от 1000 лева, доверителят ми погасява главница в размер на 215.05 лв. и лихва в размер на 7.73 лв. по Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/ 25.10.2021 г. Въз основа на това ищецът предсрочно погасява Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/ 25.10.2021г., като по него същият е заплатил общо сумата в размер на 832 лева, от които 600 лева-главница, 132 лева-лихва и 100 лева-неустойка.

По делото са представени, освен договорите за кредит и Анекс към втория сключен по време и приложимите Общи условия, уреждащи отношенията между „Неткредит“ ООД и неговите клиенти по повод предоставяните от дружеството финансови услуги.

Страните не спорят за сключването на договор за потребителски кредит №202110250413300005/25.10.2021 година между „Неткредит“ ООД (кредитор) и А. С. А. (кредитополучател). Не спорят и за сключването на договор за потребителски кредит №202209130348230005 / 13.09.2022г. Не спорят и за сключването на 13.09.2022 година на Анекс към договор за потребителски кредит №202209130348230005/13.09.2022 г. година. Не спорят и за отпускането на заемна сума в размер на 1 000.00 лева от „Неткредит“ ООД (кредитор) на А. С. А. (кредитополучател) по договор за потребителски кредит №202209130348230005/13.09.2022 година. Не спорят също и за погасяването чрез изплащане на задълженията по договор за потребителски кредит №202110250413300005/25.10.2021 година. Няма спор и за начисляването на неустойка в размер на 100.00 лева по процесния договор за кредит №202110250413300005/25.10.2021г. и нейното изплащане от страна на кредитополучателя.

От заключението на приетата по делото, съдебно-счетоводна експертиза се установи, че съгласно общите условия на „Неткредит" ООД за предоставяне на потребителски кредити е предвидено задължение за кредитополучателите да осигурят гаранция. Предвидено е, че гаранцията може да бъде:

-банкова гаранция, издадена от банка, оперираща на територията на Република България

-гаранция, издадена от небанкова финансова институция също оперираща на територията на Република България -двама поръчители

В същите общи условия са предвидени последиците, които настъпват за кредитополучателя, в случай на неизпълнение на задължението за обезпечаване на задължението. В случай на непредоставяне на обезпечение по кредита, то той дължи неустойка, в размер договорен в кредита. Неустойката се начислява на месец и са дължи само за периоди, в които кредита е бил без обезпечение. Неустойката спира веднага и по време на кредита ако се предостави обезпечение.

Съгласно вътрешна процедура на „Неткредит“ ООД- Процедура за наблюдение на финансовото състояние на кредитополучателите на „Неткредит“ ООД, които не са представили обезпечение е разписан процес за наблюдение на финансовото състояние на кредитополучателите, които не са изпълнили договорното задължение за предоставяне на обезпечение. В процедурата са предвидени действията, които следва да се извършат от отговорните лица във връзка с наблюдението на имущественото състояние на кредитополучателите, които не са предоставили обезпечение. С извършването на тези действия, кредиторът прави извънредни разходи, които не би извършил ако има предоставено обезпечение по кредита. Извънредните разходи, които „Неткредит“ ООД би извършило за проследяване на имущественото състояние на кредитополучател, при неизпълнение на задължението му да предостави обезпечение, водят до неблагоприятно изменение на неговото имущество, предвид увеличаването на разходите които ще се направят. Тези вреди именно цели да обезщети неустойката по чл. 6 от договор за кредит № 202110250413300005/25.10.2021г. за реализираните непредвидени преки разходи за проследяване на имущественото състояние на кредитополучателя.

Според изготвеното заключение размерът на действителните разходи, които „Неткредит“ ООД е направило за проследяване на текущото имуществено състояние на кредитополучателя А. А. предвид неизпълнението от негова страна на договорното му задължение по чл. 4, ал. 3 от договор 202110250413300005/25.10.2021г. -Съгласно предвидените правила по Процедурата за наблюдение финансовото състояние на кредитополучателите, които не са предоставили обезпечение „Неткредит ООД“ е извършило множество действия по договор на А. А. № 202110250413300005/25.10.2021г. Тези действия са извършени от много служители (вкл. и лица на ръководни длъжности) и документирани, посредством следните документи: Заповед на управителя на дружеството; Докладни записки; Протоколи за възлагане; Контролни листя; Протокол за извършена проверка. Наред с това са извършени и многобройни телефонни обаждания. Осъществените действия са обобщени в таблица - Приложение № 1 към заключението. Действителните разходи, които Неткредит ООД е направило за проследяване на текущото имуществено състояние на А. А. във връзка с неизпълнение на договорното му задължение по чл. 4, ал. 3 от договор № 202110250413300005/25.10.2021 г. се оценяват на 367,99лв. Разходите са изчислени посредством събраната информация за отделните човекочасове за осъществяването на мониторинг на имущественото състояние на кредитоискателя, който не е предоставил обезпечение.

Преди отпускане на потребителския кредит задължение за кредитора е да оцени кредитоспособността на потребителя въз основа на достатъчно информация, в т.ч. информация, получена от потребителя, и ако е необходимо, извършва справка в Централния кредитен регистър или в друга база данни.

По отношение на А. С. А. „Неткредит" ООД е извършило следните проверки на кредитоспособността на клиента, а именно: Събрана е и е анализирана информация, която е предоставена от потребителя. В съответствие с чл. 2.6. от Общите условия на дружеството клиентът е попълнил електронен формуляр за кандидатстване, в който е посочил следните данни, относими към извършваната от финансовата институция проверка на кредитоспособността: Вид заетост: постоянен трудов договор; Позиция: монтьор Стаж при работодател: 8 години; Нетен месечен доход: 600.00 лева; Фирма на работодателя: „Атомененергоремонт" ЕАД; Извършена е справка в Централния кредитен регистър ЦКР е организирана и поддържана от Българската народна банка (БНБ) информационна система за кредитната задлъжнялост на клиентите към банките и финансовите институции, към платежните институции и дружествата за електронни пари, отпускащи кредити по реда на чл. 21 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС), които извършват дейност на територията на Република България, както и към инвеститори, предоставили заем по проект чрез доставчик на услуги за колективно финансиране, с изключение на чуждестранните доставчици, които извършват директно дейност на територията на Република България.

Неткредит" ООД е извършило справка в системата на Националния осигурителен институт (НОИ) посредством която е събрало допълнителна информация, касаеща кредитоспособността на А. С. А. и която е използвана за сравнение на декларираните от него данни във формуляра за кандидатстване. От извършената справка са потвърдени данните които клиентът на дружеството е посочил - вид заетост (основание на договор и срок на договора), заемана позиция, стаж при работодател (налична информация за дата на сключване на трудовия договор), нетен месечен доход (основно възнаграждение), наименование на работодателя. Въз основа на гореизложеното може да се направи заключение, че „Неткредит" ООД е извършило следните проверки на кредитоспособността на А. А.: Информация, получена от потребителя; Справка в Централния кредитен регистър; Справка в друга база данни (НОИ).

При така установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

По предявения иск с правно основание чл. 26, ал.1, пр.3 от ЗЗД.

Исковете с правно основание чл. 26 ЗЗД са установителни иски, с които се цели установяване по съдебен ред, че определен договор страда от порок, обосноваващ неговата нищожност. Съгласно чл. 26, ал. 1 ЗЗД нищожни са договорите, които противоречат на закона или го заобикалят, както и договорите, които накърняват добрите нрави, вкл. и договорите върху неоткрити наследства, а според чл. 26, ал. 2 ЗЗД нищожни са и договорите,

които имат невъзможен предмет, при които липсва съгласие, предписана от закона форма, основание, както и привидните договори.

Безспорно е по делото, че между страните е възникнало облигационно правоотношение въз основа на сключен договор за потребителски кредит, намиращ своята правна регламентация в ЗПК.

За неравноправния характер на клаузите в потребителския договор съдът следи служебно и следва да се произнесе независимо дали страните са навели такива възражения или не (в този смисъл е решение No 23/07.07.2016г. по т.д. No 3686/2014г., I т.о. на ВКС). Доколкото в случая се касае за приложение на императивни материалноправни норми, за които съдът следи служебно по аргумент от т. 1 на ТР № 1 от 09.12.2013г., постановено по тълк.д. No 1/2013г. на ВКС, ОСГТК, нищожността на уговорките в процесния договор за кредит може да бъде установена и приложена служебно от съда без от страните да е наведен такъв довод. В конкретния случай, на първо място в исковата молба ищецът навежда доводи за нищожност на клаузите от процесния договор, предвиждащи заплащане на неустойка в размер на 804 лева.

Клаузата за неустойка за неизпълнение на договорно задължение за представяне на обезпечение съдът намира, че е в противоречие с чл. 19 ЗПК. Макар и да е уговорена като санкционна доколкото се дължи при неизпълнение на договорно задължение, същата е предвидена да се кумулира към погасителните вноски, по който начин се отклонява от обезпечителната и обезщетителната си функция и води до скрито оскъпяване на кредита. Включена по този начин в погасителните вноски, неустойката по същество е добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемодателя. Както разходите на кредитора, така и печалбата му би следвало да се включат в годишния процент на разходите.

Следва да се има предвид начинът на уговаряне на неустойката (като глобална сума, начислявана след изтичане на деня от подписването на договора за предоставяне от страна на заемателя на обезпечение на задълженията му по договора) и обосновано би могло да се приеме, че претендираната неустойка не се отнася до вредите от неизпълнението на главното задължение на заемателя, а съставлява уговорено отнапред заместване на обещанието за предоставяне на неустойка при неосигуряване на банкова гаранция с оскъпяване на заема, т.е. компенсира се рискът за кредитора от необосновано кредитиране на неплатежоспособно лице.

В процесния случай клаузите на чл. 6 от процесния договор са предварително изготвени от търговеца при липсата на възможност потребителят да влияе върху съдържанието им, което води до извод, че не са индивидуално уговорени. Процесните клаузи са в несъответствие с изискването за добросъвестност, присъщо на нормалните договорни правоотношения и равнопоставеността между търговеца и потребителя, което води до значителното неравновесие между правата и задълженията на страните по договора, в ущърб на потребителя, който е задължен при неизпълнение на задълженията си да заплати необосновано висока неустойка, уговорена непропорционално голяма в сравнение с размера на дадената в заем сума, което нарушава баланса между правата и задълженията на

страните и създава възможност за злоупотреба с право и нарушаване на правната сигурност в оборота, като процесните клаузи накърняват равнопоставеността на страните в договорното отношение, поставят търговеца - заемодател в привилегировано положение, като по този начин водят до значително неравновесие между правата и задълженията на страните.

Съгласно чл. 143, т. 5 от ЗЗП, неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, като задължава потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка. Неравноправността на клауза в договора, сключен с потребител, се преценява конкретно, като се вземат предвид видът на стоката или услугата - предмет на договора, всички обстоятелства, свързани с неговото сключване към датата на сключването, както и всички останали клаузи на договора или на друг договор, от който той зависи.

Съгласно чл. 146 ЗЗП, неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Не са индивидуално уговорени клаузите, които са били изготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им, особено в случаите на договор при общи условия. Когато търговецът или доставчикът твърди, че определено условие от договора е индивидуално уговорено, тежестта за доказване пада върху него. Наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, не води до неговата нищожност, ако договорът може да се прилага и без тези клаузи. Защитата при неравноправен характер на договор, сключен с потребител е изключена за индивидуално уговорените клаузи – чл. 146, ал. 1 ЗЗП, но се прилага към останалата част на договора – чл. 146, ал. 3 ЗЗП. При потребителски договор тежестта на доказване, че определено условие от договора е уговорено индивидуално, е на търговеца или доставчика. В този смисъл, при позоваване на неравноправен характер на договорна клауза от потребител или при служебна проверка от съда за евентуално неравноправен характер на клауза от потребителски договор съгласно решение № 23/07.07.2016 г. по т. д. № 3686/14 г. на ВКС, I т. о., търговецът или доставчикът следва да установи индивидуалното уговаряне на оспорената клауза, като само обстоятелството, че договорът е подписан, е ирелевантно за дължимата от съда защита на потребителя. Ако посоченото обстоятелство – подписване на договора от потребителя, би освобождавало търговеца от задължението да докаже, че клаузите са били индивидуално уговорени, това поначало би имало за последица изключване на защитата при всички потребителски договори. /в този смисъл и р. № 98/25.07.2017 г. по т. дело № 535/2016 г. на I во т. о. /.

Съгласно чл.21, ал.1 от ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна. Според чл. 92 от ЗЗД неустойката обезпечава изпълнението на задължението и служи като обезщетение за вредите от неизпълнението, без да е нужно да се доказват. Кредиторът може да иска обезщетение за по-големите вреди.

В случая, според чл. 4, ал. 3 от договора неустойката е дължима не при забава на задължението, а при неизпълнение на задължението да се предостави обезпечение на кредитодателя чрез осигуряване на банкова гаранция. Съдът намира, че поради тези особености на договора, клаузата за неустойка е уговорена в отклонение от функциите ѝ, предвидени в чл. 92 от ЗЗД, което я прави нищожна поради противоречие с добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1 от ЗЗД. Поради това, ответника не дължи на ищеца сумата от 804 лв. - начислена неустойка по чл. 4, ал. 3 от договора. Освен това при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата (чл. 33, ал. 1 ЗПК).

С оглед на всичко изложено, съдът намира, че клаузата за неустойка е недействителна /нищожна/, на основание чл. 21 ЗПК във вр. с чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД и предявеният иск следва да се уважи.

По предявения иск с правно основание по чл.55, ал.1 от ЗЗД.

Настоящият съдебен състав счита, че в случая е налице нарушение на нормата на чл.19, ал.1 и ал.2 от Закона за потребителския кредит, според която годишният процент на разходите изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи/, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит и който се изчислява по формула, съгласно Приложение 1 към закона, като вземат предвид посочените в него общи положения и допълнителни допускания. Легална дефиниция за „Общ разход по кредита за потребителя“ е дадена от законодателя в Параграф 1, т.1 от Допълнителните разпоредби на Закона за потребителския кредит, където е посочено, че това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси, възнаграждение за посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия

Посочването на размера на ГПР е задължително, тъй като по този начин се информира потребителя за възможността да съобрази реалната цена на финансовата услуга, а също и да прецени икономическите последици от сключване на договора, което ще му даде възможност да направи избор да сключи или не договора за кредит. В чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК е предвидено, че договорът за потребителски кредит съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочват взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в Приложение №1 начин.

Според съда в съдържанието на договора за паричен заем е допуснато нарушение на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, тъй като посоченият ГПР в размер на 45,94 % е неточен и заблуждава кредитополучателя /потребителя/.

Това е така, тъй като предвиденото в чл.6 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г. условие за предоставяне на обезпечение, представляващо поръчителство и дължимата по него сума, следва да се включи в ГПР, съгласно нормата на чл.19, ал.1 от ЗПК, в противен случай това ще доведе до съществена разлика в посочения и действително прилагания ГПР, което е равнозначно на непосочването на ГПР по кредита.

В настоящия случай в договора липсва конкретизация относно начина, по който е формиран посочения процент ГПР /45.94%/, което води и до неяснота относно включените в него компоненти, а това от своя страна е нарушение на основното изискване за сключване на договора по ясен и разбираем начин - чл.10 ал.1 от ЗПК. ГПР е посочен като абсолютна стойност, при неспазване на изискванията на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, което не е позволило на ответника да прецени икономическите последици от сключването на договора, поради което съдът намира, че съгласно чл.21 от ЗПК клаузата на чл. 6 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г. има за цел или резултат заобикаляне изискванията на закона, е нищожна.

Съгласно чл.6 от Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г., получаването на кредита е обвързано с условие за предоставяне на обезпечение, представляващо банкова гаранция.

В чл.19, ал.4 от Закона за потребителския кредит е предвидено, че Годишният процент на разходите /ГПР/ не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерски съвет на Република България.

Заплащането на такса за банкова гаранция води до заобикаляне на нормата на чл.19, ал.4 от ЗПК, тъй като максималният размер на ГПР по потребителския кредит ще надхвърли допустимия петкратен размер на законната лихва.

Съдът счита, че неравноправна и поради това нищожна е клаузата на чл.6 от договора, тъй като кредиторът разполага със задължение и с достатъчно много източници на информация, да оцени предварително кредитоспособността на потребителя (чл. 16 ЗПК) и ако оценката му е лоша, той може да откаже да предостави кредит (чл. 18 ЗПК), вместо да сключи договор.

В случая, включването на клаузата за обезпечаване на задължението по кредита в Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г., чрез банкова гаранция на посочено и одобрено от кредитора дружество, за което се дължи отделно възнаграждение противоречи освен на закона и на добрите нрави, а също е налице и заобикаляне на закона, каквато забрана предвижда чл.26, ал.1 от ЗЗД.

На практика тази клауза прехвърля риска от неизпълнение на задължението на кредитора за предварителна оценка на кредитоспособността на длъжника върху последния и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията му.

Посоченото в съвкупност и поотделно обуславя извод, че клаузата на

чл.6 от договора за кредит, изискваща предоставяне на гаранция от кредитополучателя е сключена в условията на неравноправност по смисъла на ЗЗП, което я прави нищожна поради противоречие с чл. 146, ал. 1 ЗЗП, а също и на добрите нрави по смисъла на чл. 26 ал. 1 ЗЗД.

Съгласно нормата на чл.55, ал.1 от ЗЗД, който получи нещо без основание или с оглед на неосъществено или отпаднало основание е длъжен да го върне. Предвид изложеното съдът намира, че предявеният иск с правно основание чл.55, ал.1 от ЗЗД, за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата в размер на 100 лева, представляваща недължимо платена като неустойка по Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от подаване на исковата молба в съда - 29.09.2022г. до окончателното изплащане, следва да бъде уважен, като основателен и доказан.

По разноските:

С оглед изхода на делото и на основание чл. 78, ал.1 от ГПК право на разноски има ищецът. В случая, видно от приложения по делото договор за правна защита и съдействие е, че адвокатското възнаграждение е безплатно – при условията на чл.38, ал.1, т.3, пр.2 от ЗА, за оказване защита на близък човек.

Ищецът е направил разноски за общо дължимата по обективно съединените искове държавна такса в размер на 100,00 лева и предвид уважаването на предявения иск в пълен размер, то ответното дружество следва да бъде осъдено да му заплати сторените разноски в цялост.

По отношение размера на адвокатското възнаграждение на пълномощника на ищеца адвокат М. В. М. и направеното възражение от ответната страна за прекомерност на същото следва да се има предвид, че съгласно разпоредбата на чл.38, ал.2, изр.2 от ЗА съдът е този, който определя размера на възнаграждението. Ето защо посоченото в списъка по чл.80 от ГПК и претендирано възнаграждение, не обвързва съда. С оглед предходното и съобразявайки разпоредбата на чл.2, ал.5 от Наредба №1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в която е предвидено, че за процесуално представителство, защита и съдействие по граждански дела, възнагражденията се определят съобразно вида и броя на предявените искове, за всеки един от тях поотделно, както и разпоредбата на чл.7, ал.2, т.1 от Наредбата, съдът определя адвокатско възнаграждение на процесуалния представител на ищеца в общ размер на 800,00 лева /по 400,00 лева за всеки от двата обективно съединени иска/. Тази сума следва да бъде възложена в тежест на ответното дружество.

Така мотивиран по изложените съображения, Козлодуйският районен съд, четвърти състав

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖНА на основание чл. 26, ал.1, пр.3 от ЗЗД клаузата, съдържаща се в чл.6 от сключения между „Неткредит” ООД, ЕИК: 201253421, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Лъчезар

Станчев“ 3 /Литекс Тауър/, ет.10, представлявано от управителя Ирина Недкова Христова – Станкова и А. С. А., Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г., предвиждаща неустойка в размер на 804,00 лева, поради противоречие на добрите нрави и неспазване нормите на чл.143, ал.1 и чл.146 от Закона за потребителския кредит, както и по чл.21, ал.1 и чл.33 от Закона за потребителския кредит.

ОСЪЖДА на основание чл.55, ал.1 от ЗЗД, „Неткредит“ ООД, ЕИК: 201253421, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ 3 /Литекс Тауър/, ет.10, представлявано от управителя Ирина Недкова Христова – Станкова ДА ЗАПЛАТИ на А. С. А., сумата в размер на 100,00 лева /сто лева и 00ст./, представляваща дадена без основание такса за банкова гаранция по Договор за потребителски кредит № 202110250413300005/25.10.2021г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от подаване на исковата молба в съда - 29.09.2022г. до окончателното изплащане.

ОСЪЖДА „Неткредит“ ООД, ЕИК: 201253421, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ 3 /Литекс Тауър/, ет.10, представлявано от управителя Ирина Недкова Христова – Станкова ДА ЗАПЛАТИ на А. С. А. направените пред настоящата инстанция съдебно-деловодни разноски в размер на 100,00 лв., представляващи общо заплатена държавна такса по двата обективно съединени иска.

ОСЪЖДА на основание чл.38, ал.2 от ЗА, „Неткредит“ ООД, ЕИК: 201253421, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ 3 /Литекс Тауър/, ет.10, представлявано от управителя Ирина Недкова Христова – Станкова ДА ЗАПЛАТИ на адв. М. В. М., със служебен адрес сумата в размер на 800,00 лева, за оказана правна помощ по делото на ищеца А. С. А.

Решението може да се обжалва пред Окръжен съд-Враца в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Да се публикува съгласно ВПОПСА в КРС.

Съдия при Районен съд – Козлодуй: _____